

Willem de Zwijger SCHOOL

Wij Doen Zo gedrag protocol

Juni 2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
1. Inleiding	2
1.1 Belang van een protocol voor sociale veiligheid	2
1.2 Uitgangspunten	2
1.3 Methode(s) voor sociaal-emotionele ontwikkeling	2
1.4 Leerlingvolgsysteem	2
1.5 Gedragsspecialist	3
1.6 School Maatschappelijk Werk (SMW)	3
2 Begripsomschrijving	3
2.1 Wat is pesten?	3
2.2 Rolverdeling	4
2.3 Signalering	4
3. Aanpak	4
3.1 Preventief	5
3.2 Curatief	5
Leerkracht bijlage	0
Hoe te handelen bij ongewenst gedrag?	0

1. Inleiding

1.1 Belang van een protocol gedrag

Ieder kind heeft recht op een fijne schooltijd!

Om die reden hebben wij een protocol gedrag waarin de sociale veiligheid van onze leerlingen centraal staat. Alle regels en afspraken die de school hierover heeft kunt u terugvinden in dit protocol.

1.2 Uitgangspunten

In onze missie beschrijven we dat een kind met plezier naar school moet gaan. Respect en waardering voor een ander hebben, is geen gunst, maar 'de normaalste zaak van de wereld'. Het feit dat je bij elkaar op school zit, dat je in dezelfde buurt woont, dat je samen deze wereld bewoont, maakt dat niemand vrijblijvend in deze wereld kan staan. Onze school komt voort uit een christelijke traditie. Dit is vertaald in waarden en normen, die aan de leerlingen zijn overgebracht.

Wij Doen Zo! Om er samen een fijne school van te maken, doen wij op de Willem de Zwijgerschool zo: Netjes, aardig, rustig.

Netjes: Wij zijn zuinig op eigen en andermans spullen en laten werkplekken en ruimtes netjes achter.

Aardig: Wij gaan respectvol met elkaar om en behandelen een ander zoals we zelf behandeld willen worden. We lachen met elkaar en niet om elkaar. Eigen grenzen geven we duidelijk aan door "STOP" te zeggen.

Rustig: In de school (gangen, mfr, wc's, etc.) zijn we rustig zodat iedereen goed kan (samen)werken en spelen. Zo zorgen wij samen voor een WERELDPLEK!

1.3 Methode(s) voor sociaal-emotionele ontwikkeling

Voor de sociaal-emotionele ontwikkeling hanteren wij [Leefstijl](#)¹. Dit is een schoolbreed programma gericht op positieve groepsvorming, het verbeteren van de sociale vaardigheid, het ontwikkelen van de sociale vaardigheden, het sterker worden als individu en het voorkomen van pesten.

1.4 Leerlingvolgsysteem

Wij gebruiken de [KIVA-monitor](#)² om zicht te krijgen op de sociale veiligheid in de groep en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. In oktober en mei van elk schooljaar is er een meting. De kinderen vullen vanaf groep 3 een vragenlijst in. Aan de hand van de

¹ Leefstijl, sociaal-emotionele methode

² KIVA-monitor meet de sociaal veiligheid binnen de klas en school

vragenlijst wordt een rapport gemaakt dat een beeld geeft van het klimaat in de groep. Daarmee meten wij onder andere of onze gestelde doelen op het sociaal-emotionele gebied worden gehaald. Op basis van deze informatie ondernemen wij, mocht het nodig zijn, gerichte acties om te zorgen voor een fijnere sfeer.

In de groepen 1 en 2 gebruiken wij het observatie- en registratie-instrument [Kijk!](#)³. De leerkrachten brengen hiermee de totale ontwikkeling van onze jonge kinderen in beeld en gebruiken dit om passende activiteiten te realiseren, zodat niet alleen het individuele kind, maar ook de groep zich optimaal kunnen ontwikkelen.

1.5 Gedragsspecialist

Op school hebben wij een gedragsspecialist. Een gedragsspecialist is een leerkracht die zich geschoold heeft in het omgaan met leerlingen die extra onderwijs en ondersteuningsbehoeften heeft op sociaal en emotioneel gebied. De gedragsspecialist kan worden ingezet bij het voorkomen en tegengaan van en het omgaan met gedragsproblemen binnen en buiten de groep. Dit kan in de vorm van meedenken met de leerkracht bij het nemen van de juiste stappen binnen de groep, maar kan ook in de vorm van het geven van trainingen aan een groep kinderen. De trainingen die er binnen onze school gegeven worden zijn:

- Rots en Water; psycho-fysieke sociale competentietraining
- Meidenvenijn; training speciaal gericht op gedrag van meisjes
- Faalangst-reductietraining
- Training Sociale vaardigheden
- [Kies-training](#); training biedt kinderen hulp bij het leren omgaan met een scheiding.

1.6 School Maatschappelijk Werk (SMW)

Aan de school is een maatschappelijk werkster verbonden. Doel van haar werk is het voorkomen en vroegtijdig signaleren van ernstige groei- en opvoedproblemen bij kinderen en hun ouders; het versnellen en vergroten van de bereikbaarheid van risicogezinnen; het versterken van de interne zorgstructuur van school; het ontlasten dan wel ondersteunen van onderwijzend personeel.

2 Begripsomschrijving

2.1 Wat is pesten?

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Pesten is het herhaaldelijk en opzettelijk kwetsen van iemand die zich niet goed kan verdedigen. Met herhaaldelijk wordt bedoeld dat het kind steeds het mikpunt van gemene en kwetsende opmerkingen of handelingen is. Opzettelijk

³ Kijk!, sociaal-emotionele volgsysteem voor de kleuterbouw

betekent dat iemand bewust verdriet is aangedaan. Naast deze kenmerken is er bij pesten sprake van machtsverschil. Pesters zijn sterker dan slachtoffers, daardoor kunnen slachtoffers zich niet goed verdedigen.

Er zijn verschillende vormen van pesten. Wij onderscheiden:

- Fysiek: slaan, schoppen, duwen;
- Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen;
- Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken;
- Relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden;
- Digitaal: alle vormen van pesten die online plaatsvinden, zoals op Instagram en Whatsapp.

2.2 Rolverdeling

In een pestsituatie heeft elk kind een bepaalde rol. De rol geeft aan hoe kinderen zich op dat moment gedragen. Bij het gebruik van deze rollen is het belangrijk om te weten dat kinderen niet een bepaalde rol hebben, maar zich gedragen op een manier die bij een bepaalde rol past. Welke rol een kind aanneemt kan ook verschillen per situatie. De verschillende rollen die wij onderscheiden bij pesten zijn:

- Pester: initiatiefnemer van het pesten;
- Assistent: doet actief mee met de pester, maar speelt geen hoofdrol in het pesten;
- Versterker: doet niet direct mee met het pesten, maar geeft de pester positieve feedback door toe te kijken of te lachen om het pesten;
- Slachtoffer: het gepeste kind;
- Verdediger: steunt en komt op voor het slachtoffer;
- Buitenstaander: weet van het pesten af, maar onderneemt geen actie.

2.3 Signalering

Het is niet makkelijk om pesten vroegtijdig te signaleren. Als leerkrachten stimuleren wij de kinderen om met de leerkracht te praten op het moment dat iemand zich gepest voelt of dat een medeleerling pestgedrag in de klas signaleert. Ook ouders kunnen altijd terecht bij de leerkracht. Niet altijd zal een kind in deze situatie hierover willen praten met ouders of leerkracht. Vaak treedt er wel gedragsverandering op bij het kind, vaak zijn deze veranderingen vooral zichtbaar in de thuissituatie. Hierbij kunt u onder andere denken aan: het kind is stiller geworden of het kind geeft vaker aan last te hebben van buikpijn.

3. Aanpak

De Willem de Zwijgerschool streeft naar een veilig sociaal klimaat door pesten te voorkomen (preventief) en tegen pesten op te treden als het zich voordoet (curatief).

3.1 Preventief

Gouden Weken

De eerste weken van een nieuw schooljaar worden de Gouden Weken genoemd. Deze weken zijn bij uitstek geschikt om een fundament neer te zetten voor een goede groepsvorming en fijne sfeer. In deze weken wordt er extra aandacht besteed aan elkaar te leren kennen en afspraken te maken met elkaar.

Leefstijl-lessen

Wij werken schoolbreed met de methode Leefstijl. Gedurende het schooljaar behandelen we in ieder leerjaar 6 thema's. Elk thema bestaat uit 4 lessen. Deze thema's gaan over: groepsvorming, communicatie, emoties, vertrouwen, verschillen en gezondheid. Samen met klasgenoten doen ze activiteiten en opdrachten die het besef van 'goed omgaan met elkaar' versterken. Het bevorderen van positieve groepsrelaties speelt in de Leefstijl-lessen een grote rol. Niet alleen het individu wordt sterker, maar ook de groep.

Omgangsregels

Wij werken op school met de regel van de maand. Elke maand staat er een nieuwe omgangsregel centraal. In de klas wordt hierover gesproken en gekeken hoe we hier met elkaar een goede invulling aan kunnen geven. Al deze regels vallen weer binnen Wij Doen Zo: Netjes, Aardig, Rustig.

Binnen de klassen gelden er klassenregels. Elke leerkracht stelt samen met de kinderen uit de klas deze regels op. Door de kinderen bij het opstellen te betrekken, voelen zij zich medeverantwoordelijk voor een fijne sfeer in de klas.

3.2 Curatief

Leerschool

De basisschool is een leerschool, kinderen mogen fouten maken. Een kind vertoont niet altijd bewust ongewenst gedrag, vaak is dit onmacht of onkunde. Het is belangrijk dat de kinderen de hulp krijgen die ze nodig hebben om op een fijne manier met elkaar om te kunnen gaan.

Signalering

De curatieve aanpak begint bij signalering. Grensoverschrijdend gedrag bestaat niet alleen uit pesten. Kinderen kunnen ook ruzie maken of in een conflict komen. Daarnaast is het ook mogelijk dat kinderen elkaar plagen of dat er sprake is van een misverstand. Op basis van onze definitie van pesten bekijken we elke situatie vanuit het volgende perspectief:

- Gebeurt het met opzet (intentioneel)?
- Kan het 'slachtoffer' zich verdedigen (machtsverschil)?
- Hoe erg (intens) wordt het ervaren?
- Gebeurt het steeds opnieuw (stelselmatig)?

De ouders

De leerkracht of de intern begeleider stelt de ouders van de gepeste leerling op de hoogte van wat er gebeurt.

No Blame-aanpak

Soms werkt een pester alleen, vooral bij digitaal pesten komt dit nogal eens voor. Meestal is er echter sprake van een pester, een assistent en versterkers. Dit maakt dat pesten een groepsgebeuren is waarbij de groep een grote verantwoordelijkheid draagt. Het is de groep die het pesten ondersteunt en toelaat. Het is ook de groep die de macht heeft om het te doen stoppen. Als een pester geen steun krijgt van zijn assistent en versterkers, zal zijn gedrag minder interessant worden, hij zal er geen voordeel meer mee halen. Vanuit deze vaststelling is het zinvol de groep (supportgroep) in te schakelen in het zoeken naar een oplossing voor een pestprobleem. Niet de leerkracht, maar de groep wordt uitgedaagd om het probleem op te lossen, zij het wel met de nodige ondersteuning.

Zevenstappenplan:

1. Een gesprek met het slachtoffer. Het pestgedrag wordt besproken, de No Blame-aanpak wordt uitgelegd en er wordt een supportgroep (6 tot 8 leerlingen) gekozen door het slachtoffer.
2. Een eerste bijeenkomst met de supportgroep wordt georganiseerd. Hierin wordt verteld dat er een probleem is en of zij willen helpen oplossen.
3. Het probleem wordt uitgelegd aan de supportgroep.
4. Verantwoordelijkheid wordt gedeeld binnen de supportgroep. De nadruk wordt gelegd op samenwerken, vertrouwen en het samen oplossen van het probleem.
5. Elk groepslid deelt ideeën over een oplossing voor het probleem.
6. De verantwoordelijkheid wordt bij de groep gelegd
7. Na een week wordt er een gesprek met elk afzonderlijk gevoerd. Hoe gaat het met het uitvoeren van het voorstel en hoe voelt de leerling zich hierbij. Eventueel wordt er een tweede bijeenkomst gepland.

Evaluatie

Vervolgstappen

Wanneer blijkt dat de curatieve aanpak niet werkt is er mogelijk meer aan de hand dan alleen pesten. Op dat moment is er aanvullende hulp nodig om de problemen op te lossen. Er kan gekozen worden voor een bredere zorgaanpak. De intern begeleider neemt, mocht dat nodig zijn, contact op met een externe partij. Mocht dit niet voldoende zijn dan kan de school overgaan tot schorsing.

Leerkracht bijlage

Hoe te handelen bij ongewenst gedrag?

Onder ongewenst gedrag verstaan we: fysiek geweld, grof taalgebruik, brutaal tegen volwassenen, overtreden van de opgestelde regels.

MFR/GANG	SCHOOLPLEIN	KLAS
- Spreek de leerling aan op het ongewenste gedrag. Benoem hierbij het ongewenste gedrag en vertel wat je wél wilt zien. - Gang: Laat de leerling het stukje opnieuw op de juiste manier afleggen. - MFR: Leerling wordt aangesproken, leerling gaat vervolgens terug naar klas. Indien nodig koppelt deze leerkracht dit terug bij groepsleerkracht (afhankelijk van zwaarte van het ongewenste gedrag)	- Bij grensoverschrijdend gedrag wordt de leerling aangesproken op het gedrag. (zie aanspreken op gedrag) - Leerkracht houdt leerling in de gaten en complimenteert als het goed gaat of grijpt tijdig in. - Blijft leerling ongewenst gedrag vertonen: Time-out. - Kind gaat op een plek zitten dat de pleinwacht kan zien. Er wordt een tijd afgesproken met het kind hoelang het daar alleen moet zitten. - Is het kind te boos voor een time-out, dan wordt de leerling naar binnengebracht naar directie/eigen leerkracht	- Leerkracht bepaalt in Gouden Weken met klas de regels en consequenties. - Regels hangen zichtbaar in klas. - Bij ongewenst gedrag gaat leerkracht het gesprek met het kind aan. - Gebeurt dit nogmaals na de waarschuwing en het gesprek, dan wordt de afgesproken consequentie ingezet. - Bij de derde keer herhaling van dit ongewenste gedrag worden ouders op de hoogte gebracht. Bespreek/bedenk met ouders en kind hoe dit gedrag veranderd kan worden. - Houdt het lijntje kort met ouders, laat kind en ouders weten hoe het gaat in de klas na 2 weken.

In ons achterhoofd houden we altijd:

De basisschool is een leerschool, kinderen mogen fouten maken. Een kind vertoont niet altijd bewust ongewenst gedrag, vaak is dit onmacht of onkunde. Het is belangrijk dat de kinderen de hulp krijgen die ze nodig hebben om op een fijne manier met elkaar om te kunnen gaan.